

Türkiye'nin Çin'e yaptığı Narenciye ihracatında zararlı kontrol önlemlerinin yorumlarına ilişkin nota

Türkiye Cumhuriyeti Çin Büyükelçiliği

Türkiye'nin Çin'e yaptığı narenciye ihracatının haşere kontrolüne yönelik tedbirler hakkındaki notanız alınmıştır. Çinli uzmanlar tarafından yapılan incelemelerin ardından yanıtımız şu şekildedir:

1. *Ceratitis capitata*, *Aceria Sheldoni*, *Ectomyelois ceratoniae*, *Deuterophoma tracheiphila* ve *Prays citri* ile ilgili olarak,

Her iki tarafın da yukarıda belirtilen beş zararlının karantina kontrolü konusunda bir anlaşmaya varmasını memnuniyetle karşılıyoruz. Çin tarafı, *Ceratitis kapitata* için uygulanan operasyonlar ve kontrol için kapsamlı önlemler ile soğuk işleme önlemlerini kabul etmiştir. Soğuk işlem göstergeleri için gereksinimler aşağıdaki gibidir:

1,11°C veya altı (küspe sıcaklığı), 14 gün veya daha fazla sürekli işlem; veya

1,67°C veya altı (küspe sıcaklığı), 16 gün veya daha fazla sürekli işlem; veya

2,22°C veya altı (küspe sıcaklığı), 18 gün veya daha fazla sürekli işlem; veya

2. *Xylella fastidiosa* ile ilgili olarak

Türk tarafının Türkiye'de xylem *fastidiosa* bakterisinin bulunmadığını doğrulayan belgeler kapsamında Çin tarafı bu zararlıyı kontrollü organizmalar listesinden çıkarmayı kabul etmektedir.

3. *Ceroplastes rusci*, *Pantomorus cervinus* ile ilgili olarak

Türk tarafı, narenciyelerin (limon dahil) *Ceroplastes rusci* ve *Pantomorus cervinus*'un konakçısı olduğu konusunda hemfikirdir, ancak bu arada Türkiye'de çok sayıda konakçı ve doğal zararlı bulunduğunu ve bu iki zararlıyı kontrol etmek için herhangi bir önlem alınması gerekmediğini vurgulamıştır.

Bu iki zararlı, Çin'de ithalat bitki sağlığı zararlılarıdır. Popülasyon yoğunluğunu azaltmak için meyve bahçesi izleme ve uygun fiziksel, biyolojik veya kimyasal kontrol önlemlerinin alınmasını ve artırılmış giderme işleminin hasat sonrası üretim ve işleme taraması yoluyla gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmek isteriz.

4. *Selenaspidus articulatus*, *Phytophthora hibernalis*,
Phytophthora syringae ve Apple stem grooving virüsü ile ilgili olarak

Türk tarafı, bu dört zararlının Türkiye'de nadir görüldüğünü, narenciyeye zarar vermediğini veya herhangi bir yayılımının olmadığını belirtmektedir. Ancak belge kayıtlarına göre narenciye yukarıdaki bu zararlıların konakçısıdır ve Türkiye'de yayılım göstermektedir. Çin tarafı, bu zararlıları önlemek ve kontrol altına almak için hedefe yönelik önlemlerin alınması gerektiğini öne sürmektedir.

Referanslar:

1. Dogmus-Lehtijarvi T., et al. 2014. Türkiye'de Cedrus libani türünde bulunan Phytophthora syringae ile ilgili İlk Rapor. Bitki Hasatlıkları, 98 (6): 846
2. www.cabi.org/cpc

Türkiye narenciye ihracatının Çin'e erişimini hızlandırmak için, risk analizinin ilerlemesine göre her iki taraf da Çin'e narenciye ihracatına yönelik saha değerlendirmesi yapmayı düşünecektir. Mevcut pandemi salgını göz önüne alındığında, Çin tarafı, yerinde risk analizi ve inceleme yerine uzaktan video incelemesi yoluyla sanal değerlendirme yapılmasını önermektedir. Çin tarafı, uzaktan risk analizi ve inceleme için bir taslak çalışma planı geliştirmiştir (eke bakınız) ve yorumlarınızı beklemektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti Gümrükler Genel İdaresi, Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliğine olan içten bağlılıklarını bir kez daha deneyimlemeyi ummaktadır.

Hayvan ve Bitki Karantina Dairesi

Gümrük İdaresi, PRC

19 Eylül 2022

Bilgi: Türkiye Çin Büyükelçiliği